

8 Φεβρουαρίου, 1990

[ΠΙΚΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, Δ/στές]

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΚΑΝΝΑΟΥΡΟΥ & ΑΛΛΟΣ,

Εφεσείοντες-Εναγόμενοι,

v.

ΑΝΔΡΕΑ ΣΤΑΔΙΩΤΗ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Εφεσιβλήτων-Εναγόντων,

(Πολιτική Έφεση Αρ. 7317).

*Αξιοπιστία μαρτύρων — Αρχές, που διέπουν την επέμβαση του Εφε-
τείου — Η απόφαση κρίνεται ως σύνολο.*

5 *Αιτιολογία δικαστικής απόφασης — Ορθός προσδιορισμός επιδί-
κων θεμάτων, σύνοψη ουσιώδους μέρους της μαρτυρίας, συσχετι-
σμός της με τα ευρήματα και συμπεράσματα και συνάρτηση της
ετυμηγορίας με τα επίδικα θέματα και τα ευρήματα — Δεν επιβάλ-
λεται η επανάληψη του συνόλου της μαρτυρίας.*

10 *Στην υπόθεση αυτή το Ανώτατο Δικαστήριο έκρινε ότι δεν συν-
τρέχει λόγος ανατροπής των ευρημάτων του Πρωτόδικου Δικαστη-
ρίου ως προς την αξιοπιστία των μαρτύρων.*

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Papadopoulos v. Stavrou (1982) 1 C.L.R. 321.

Aristotelous v. General Insurance Co. (1981) 1 C.L.R. 582.

15 *Kkafa v. Kalorkotis (1982) 1 C.L.R. 372.*

Ioannidou v. Dikeos (1969) 1 C.L.R. 235.

Pioneer Candy Ltd. v. Tryfon and Sons (1981) 1 C.L.R. 540.

Έφεση.

20 *Έφεση από τους εναγόμενους κατά της απόφασης του
Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού (Σταυρινίδης, Ε.Δ.)*

που δόθηκε στις 18 Οκτωβρίου, 1985 (Αρ. Αγωγών 2848/78 και 2849/78) με την οποία οι εναγόμενοι διατάχθηκαν να πληρώσουν στους ενάγοντες αποζημιώσεις για σωματικές βλάβες που υπέστησαν λόγω οδικού δυστυχήματος.

Γ. Γεωργίου, για τους εφεσείοντες-εναγομένους. 5

Δ. Αριστείδου και Γ. Χαραλάμπους, για τον εφεσίβλητο-τριτοδιάδικο στην αγωγή 2848/78 και τον ενάγοντα στην αγωγή 2849/78.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Η απόφαση θα δοθεί από το Δικαστή Γ.Μ. Πικλή. 10

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Η έφεση στρέφεται εναντίον των ευρημάτων του πρωτόδικου δικαστηρίου και σε συνδυασμό με το αίτημα για επαναπροσδιορισμό τους και εναντίον του καταμερισμού της ευθύνης μεταξύ της εφεσείουσας και του δεύτερου εφεσίβλητου (στον οποίο θα αναφερόμεθα ως ο εφεσίβλητος) αναφορικά με την σύγκρουση μεταξύ του αυτοκινήτου που οδηγούσε η εφεσείουσα (FB177), και της μοτοσυκλέττας που οδηγούσε ο εφεσίβλητος (HD619) στο δρόμο Ύψωνα-Λεμεσού. Ο άλλος εφεσίβλητος ο οποίος επίσης λαμβάνει μέρος στην έφεση (1ος εφεσίβλητος) ήταν συνεπιβάτης στη μοτοσυκλέττα. 15 20

Μετά από περιεκτική αναφορά και αξιολόγηση της εκατέρωθεν μαρτυρίας το δικαστήριο βρήκε ότι το δυστύχημα είχε συμβεί κάτω από τις ακόλουθες συνθήκες:

Ο μοτοσυκλετιστής ακολουθούσε το προπορευόμενο αυτοκίνητο (της εφεσείουσας) με κατεύθυνση την Λεμεσό. Το ασφαλτομένο μέρος του δρόμου είναι σχετικά στενό· το πλάτος του περιορίζεται σε 19 πόδια. Σε κάποιο σημείο της διαδρομής ο μοτοσυκλετιστής όταν βρισκόταν σε απόσταση 2-3 μέτρα πίσω από το αυτοκίνητο κινήθηκε ελαφρά προς τα δεξιά για να προσπεράσει το αυτοκίνητο της εφεσείουσας. Δεν ερχόταν κανένας από την αντίθετη κατεύθυνση και ο δρόμος ήταν ελεύθερος για εκπλήρωση των προθέσεών του. Η εφεσείουσα παρά την παρουσία 25 30

του τελευταίου και τις προθέσεις του για την χρήση του δρόμου, όπως είχαν εκδηλωθεί με την κίνησή του προς τα δεξιά, έστριψε απότομα δεξιά και διάσχισε το δρόμο διαγωνίως για να προσεγγίσει το σπίτι της που βρίσκεται σ' εκείνη την πλευρά του δρόμου. Στην προσπάθειά της αυτή ανέκοψε την πορεία του μοτοσυκλετιστή. Ως αποτέλεσμα συγκρούστηκαν τα δύο οχήματα, το μπροστινό μέρος της μοτοσυκλέτας με το πισινό αριστερό μέρος του αυτοκινήτου.

10 Το δικαστήριο προέβη στα ευρήματά του μετά την αξιολόγηση των διϊστάμενων εκδοχών των διαδίκων. Η εκδοχή της εφεσείουσας ήταν ότι αρκετή απόσταση πριν στρίψει δεξιά κατέλαβε το κέντρο του δρόμου και χαμήλωσε στο ελάχιστο την ταχύτητά της πριν στρίψει στα δεξιά. Την πρόθεσή της να στρίψει εκδήλωσε και με το φωτεινό δείκτη (trafficator) του αυτοκινήτου της. Απέδωσε, όπως συνάγεται από την μαρτυρία της, την σύγκρουση στην έλλειψη επιμέλειας εκ μέρους του εφεσίβλητου και συγκεκριμένα την παράλειψή του να επισημάνει τις κινήσεις του αυτοκινήτου και την έκδηλη πρόθεση της οδηγού του να στρίψει δεξιά.

25 Αντίθετα ο μοτοσυκλετιστής κατέθεσε ότι η εφεσείουσα δεν έδωσε καμιά προηγούμενη ένδειξη για την πρόθεσή της να στρίψει δεξιά ενώ ο τρόπος με τον οποίο έστριψε δεν του άφησε περιθώρια να αποφύγει την σύγκρουση, καθιστώντας το δυστύχημα αναπόφευκτο.

30 Η μαρτυρία του μάρτυρα Βασιλείου, που βρισκόταν σε αυτοκίνητο πίσω από τη μοτοσυκλέτα, και είχε την ευκαιρία να παρακολουθήσει τα διαδραματισθέντα, υποστήριξε στα κύρια σημεία την εκδοχή του εφεσίβλητου. Η εφεσείουσα σύμφωνα με την μαρτυρία του παρέλειψε να δώσει σαφείς ενδείξεις για την πρόθεσή της να στρίψει δεξιά ενώ ο τρόπος με τον οποίο έστριψε δημιούργησε εμφανείς κινδύνους για πιθανή σύγκρουση τους οποίους η 35 εφεσείουσα αγνόησε ή παράβλεψε.

Το σχέδιο που ετοίμασε ο αστυνομικός που διερεύνησε τα αίτια της σύγκρουσης και δεν έχει αμφισβητηθεί, απεικονίζει την σκηνή του δυστυχήματος και καταγράφει τα αποτυπώματα της σύγκρουσης (πραγματική μαρτυρία) όπως εντοπίστηκαν στη σκηνή. Το σημείο της σύγκρουσης, ελαφρά δεξιότερα του κέντρου του δρόμου και τα ίχνη τροχοπέδισης που άφησε το αυτοκίνητο της εφεσείδουσας μετά την σύγκρουση υποστηρίζουν: (α) ότι ο μοτοσυκλετιστής ήταν σε θέση που συνταυτίζετο με πρόθεση να προσπεράσει το προελαύνον αυτοκίνητο, και (β) η εφεσείδουσα διασταύρωσε το δρόμο ακολουθώντας διαγώνια πορεία, διαπίστωση που δεν εναρμονίζεται με την εκδοχή της ως προς την πορεία που ακολούθησε και τον τρόπο με τον οποίο έστριψε προς τα δεξιά.

Το πρωτόδικο δικαστήριο μετά από συνεκτίμηση της μαρτυρίας που δόθηκε δέκτηκε την εκδοχή του μοτοσυκλετιστή με δυό επιφυλάξεις. Απέρριψε τους ισχυρισμούς του ότι εκδήλωσε την πρόθεσή του να προσπεράσει το προελαύνον όχημα με το φωτεινό δείκτη ή ότι ήχησε την σειρήνα του οχήματός του. Το δικαστήριο απέρριψε την μαρτυρία της εφεσείδουσας την οποία έκρινε αναξιόπιστη και κατέληξε στα συμπεράσματα τα οποία έχουν συνοψιστεί.

Ο κ. Γεωργίου κατέβαλε μεγάλη προσπάθεια να μας πείσει ότι τα ευρήματα του δικαστηρίου είναι επισφαλής, κυρίως για το λόγο ότι στην απόφαση του δικαστηρίου δεν γίνεται αναφορά σε πολλές πτυχές της μαρτυρίας τις οποίες προσδιόρισε, παραλείψεις που θέτουν υπό σοβαρή αμφισβήτηση τα ευρήματα του δικαστηρίου. Επίσης αναφέρθηκε στους κανονισμούς τροχαίας της 8/3/84 (Κ.Δ.Π. 1937), Κ. 66, προς υποστήριξη της εισήγησής του ότι ενόψει της πορείας της εφεσείδουσας ο μοτοσυκλετιστής έπρεπε να είχε προσπεράσει το προπορευόμενο αυτοκίνητο από τα αριστερά.

Η ελλειπής αναφορά στη μαρτυρία και γενικά ο συνοπτικός τρόπος με τον οποίο αξιολογήθηκε καθιστά όπως εισηγήθηκε ο κ. Γεωργίου τα ευρήματα του δικαστηρίου

5 ανασφαλή σε βαθμό που να δικαιολογείται ο παραμερισμός τους. Αναγνώρισε όμως ότι αν κριθεί ότι δεν παρέχεται πεδίο για την ανατροπή των ευρημάτων αξιοπιστίας η κατανομή της ευθύνης μεταξύ των δυο μερών ήταν εύλογη. Τέλος υπέβαλε ότι στο σύνολό της η απόφαση του πρωτόδικου δικαστηρίου αφήνει κενά στη σύνοψη της μαρτυρίας και την αιτιολόγηση των ευρημάτων που δικαιολογούν την επανεκδίκαση της υπόθεσης.

10 Στο δικαστικό μας σύστημα ο χώρος για τη λήψη και την αξιολόγηση της μαρτυρίας είναι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Όπως εξηγείται στην *Paradouroullou v. Stavrou* (1982) 1 C.L.R. 321, το πρωτόδικο δικαστήριο είναι σε μοναδική θέση μέσα στη ζωντανή ατμόσφαιρα της δίκης να αξιολογήσει και να συνεκτιμήσει την μαρτυρία. Ευχέρεια
15 για τον παραμερισμό ή ανατροπή ευρημάτων αξιοπιστίας παρέχεται μόνον όταν κρίνονται εξ αντικειμένου ανυπόστατα. (Βλ. μεταξύ άλλων *Aristotelous v. General Insurance Co.* (1981) 1 C.L.R. 582, και *Kkaffa v. Kalorkotis* (1982) 1 C.L.R. 372).

20 Η απόφαση του πρωτόδικου δικαστηρίου κρίνεται ως ενιαίο σύνολο. Οι αρχές που διέπουν την αιτιολόγηση της δικαστικής απόφασης δεν επιβάλλουν την επανάληψη του συνόλου της μαρτυρίας ή αναφορά σε κάθε πτυχή της. Ότι απαιτείται είναι ο ορθός προσδιορισμός των επίδικων
25 θεμάτων, η σύνοψη του ουσιώδους μέρους της μαρτυρίας, ο συσχετισμός της με τα ευρήματα και συμπεράσματα καθώς και η συνάρτηση της ετυμηγορίας με τα επίδικα θέματα και τα ευρήματα του δικαστηρίου. (Βλ. μεταξύ άλλων *Theodora Ioannidou v. Charilaos Dikeos* (1969) 1 C.L.R. 235 και *Pioneer Candy Ltd v. Tryfon & Sons* (1981) 1 C.L.R. 540).

35 Η απόφαση του πρωτόδικου δικαστηρίου προσδιορίζει με σαφήνεια τα επίδικα θέματα, διαγράφει τις συγκρουόμενες εκδοχές, συνοψίζει περιεκτικά τη μαρτυρία ενώπιόν του και κάμνει σωστή μνεία των αρχών του δικαίου που

τυγχάνουν εφαρμογής.

Διαπιστώνουμε ότι δεν υπάρχει πεδίο για επέμβαση με τα ευρήματα αξιοπιστίας στα οποία το πρωτόδικο δικαστήριο εύλογα μπορούσε να καταλήξει λαμβάνοντας υπόψη την μαρτυρία ενώπιόν του και την αξιολόγησή της.

5

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.